



LUNDS
UNIVERSITET

Socialhögskolan

Socialt arbete under nationell utveckling

En kvalitativ studie om studenters syn på det sociala arbetets professionella utveckling i
Azerbajjan

Sara Kenari

Kandidatppsats (SOPA 63)

Author: Sara Kenari

Title: Social work under national development – A qualitative study about students' views of professional development of social work in Azerbaijan

Supervisor: n/a

Assessor: Yvonne Johansson

Abstract

This study aims to examine the Azerbaijan social work students' views of their professional role in relation to the prevailing environment of an FSU country. The main objective is to identify the students' views of different key themes; professionalization, identity and knowledge frames of social work to appraise the relevance of these under the development of the profession and in particular for the role of the social worker, as well as its' impact for national development in Azerbaijan. To help with the aim of having as a broad a review as possible qualitative interviews with students were carried out. In this, a number of questions were distributed to the responders. The comments and response received showed that a dissection in the development of the role of a social worker that consist of a lack of material to obtain adequate knowledge fit for the role, lack of recognition of the profession in society as well as lack of political interest.

Key-words: social work, implementation, professionalization, post-communist states, Azerbaijan

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	5
1.1 Syfte.....	7
1.2 Frågeställningar.....	7
2. Bakgrund.....	7
2.1 Informanter.....	7
2.2 Uppsökandet av litteratur och bakgrundsinformation.....	8
2.3 Termen socialarbetare.....	8
2.4 Antagningssystem i Azerbajjan.....	8
2.5 Det politiska och samhälleliga dagsläget i Azerbajjan.....	9
2.6 Professionalisering av det sociala arbetet.....	10
3. Tidigare forskning.....	11
3.1 Socialt arbete i FSU-länder.....	11
4. Teorier.....	13
4.1 Professionsteori och professionalisering.....	13
4.2 Identitetsteori.....	14
4.2.1 Identitet.....	14
4.2.2 Roller.....	15
4.3 Socialkonstruktionism.....	15
4.3.1 Kunskap som social konstruktion.....	16
5. Metod.....	16
5.1 Metodmässiga överväganden.....	16
5.2 Metodens förtjänster och begränsningar.....	17
5.3 Urval och tillvägagångssätt.....	19
5.4 Presentation av informanter.....	19
5.5 Metodens tillförlitlighet.....	20
5.6 Analys.....	22
5.7 Etiska överväganden.....	22
6. Resultat och analys.....	24
6.1 Innan utbildningen.....	24
6.1.1 Ansökan till utbildningen.....	24
6.2 Under utbildningen.....	26

6.2.1 Rollen som socialarbetare	28
6.2.3 Kunskapsramar i utbildningen.....	30
6.3 <i>Framtiden</i>	33
6.3.1 Studenternas syn på professionens framväxt i landet	33
6.3.2 Den blivande rollen som socialarbetare	34
7. Avslutande diskussion	36
8. Referenslista	37
Bilaga 1 – Intervjuguide	40

1. Inledning

Människans drivkraft till att hjälpa andra människor i behov har funnits hos oss i urminnes tider (Rogowski, 2010:27). Hjälpen har då getts från de personer som har befunnit sig i vår närmsta omkrets; familj, vänner och grannar. Från denna grund har det sociala arbetet växt fram som en organiserad hjälp till följd av de ekonomiska och sociala förändringar som tog plats i Europa under 1800-talet (Payne, 2005:15-16). Under 1970-talet började slutligen det sociala arbetet att träda fram som en profession (Rogowski, 2010:52).

När vi talar om socialt arbete idag syftar vi på den typ av socialt arbete som utförs inom professionella ramar och inte längre på vardagshjälp (Rogowski, 2010:29). Idag finns det ca 1,5 miljoner professionella socialarbetare som utför sitt arbete i 84 länder. Yrket som profession har globaliserats allt mer trots att dess definition skiljer beroende på geografisk och kulturell kontext (Dominelli, 2010:12). I de flesta länder så är det sociala arbetet dock ännu under tidiga faser av sin utveckling. Ett exempel på sådana länder är de post-kommunistiska staterna, däribland Azerbajjan.

Efter Sovjets fall år 1991 så utropas Azerbajjan till en självständig republik och landet påbörjar efter detta ett arbete med att få samhället på fötter efter långvarigt ryskt styre (Swietochowski, 2001:59). Majoriteten av de post-Sovjetiska staterna har ännu svårigheter kring att etablera en fungerande välfärd, socialpolitik och utförande av socialt arbete sedan Sovjets fall. Senare år visar på ett allt större behov av utveckling av det sociala arbetet i dessa ”övergångs”-länder som tidigare varit socialistiska (Fan & Habibov, 2008:346). Arbetet som socialarbetare i dessa länder karaktäriseras dock ännu av avsevärt låga inkomster, oklara ramar för professionen samt allmän okunskap i samhället om yrket och dess natur (Stoltzfus, 2017:847).

Likt övriga post-sovjetiska stater så har de nya konstitutionerna som skapats efter sovjets fall resulterat i att presidenterna har den uppenbart ensamman verkställande makten vilket i sin tur innebär en påtagbart försvagad legislering för landet i övrigt (Swietochowski, 2001:59).

I artikeln *“Community-based Rehabilitation in a post-Soviet Environment in Azerbaijan - Where Society meets Ideology”* skriven av Gwen Burchell (2015) beskrivs erfarenheten av att samarbeta med intressenter i Azerbajjan för att kunna övergå från ett förhållningssätt till funktionsnedsättning som spridit sig från den Sovjetiska planeringsmodellen till ett mer

socialt och samhällsbaserat förhållningssätt. Artikeln beskriver arbetet kring att införa rehabiliteringsprogram för funktionsnedsatta i byar längre in mot land i Azerbajjan där resurserna för detta är icke-existerande. Burchell (ibid.) beskriver vidare ytterligare utmaningar i detta arbete som ligger i att det inte finns samarbete eller någon form av koordination mellan de olika departementen i Azerbajjan. Samtliga tre departement såg på rehabiliteringsarbetet från sina egna perspektiv och arbetsramar vilket inte möjliggjorde ett helhetstänk kring det sociala arbetet (ibid.,2015:125). Dessa utmaningar och framförallt det post-sovjetiska samhället gör Azerbajjan till en väldigt svår plats att införa socialt arbete på enligt Burchell. Hon menar att det efter 13 års arbete i detta land med detta syfte så krävs det fortfarande ständigt arbete i att väcka medvetenhet kring vikten av det sociala arbetet. Detta menar hon beror på att det är ett särskilt svårt klimat att implementera dessa tankar i, särskilt då det fortfarande präglas av en sovjetisk kultur. Under Sovjets tid så rådde ett strikt top-down förhållningssätt med strikta planer för sociala problem och allt var bundet till staten. De som på grund av sociala problem eller sjukdomar inte på något sätt kunde bidra till den ”kommunistiska maskinen” institutionaliserades eller isolerades (Burchell, 2015:124).

Detta tankesätt som ännu präglar samhället enligt Burchell ligger långt ifrån det som kännetecknar det altruistiska tankesätt som professionen ”socialarbetare” innebär idag. Hur är det då att vara student i socialt arbete i Azerbajjan i denna kontext? I dagsläget finns det två utbildningar inom socialt arbete på universitetsnivå som endast varit aktiva i ett par år. Det sociala arbetet som profession är ännu inte känt i samhället och utformningen av kunskapsbasen är ännu under sin utvecklingsfas (Informant 3, 2017).

Det ligger i professionens ansvar att försäkra implementeringen av professionen och följa utvecklingen framåt inom fältet (Dominelli, 2010:111). Men professionen möter fortfarande utmaningar vid implementeringen i många länder, däribland FSU-länder (*Former Sovjet Union*) på grund av ovan nämnda anledningar. Studien syftar således till att utforska, från studenters perspektiv, utmaningar i att studera socialt arbete i ett land vars samhälle ännu färgas så starkt av sitt kommunistiska förflutna. Vad innebär det att vara student och komma ut som professionell inom ett fält som samhället ännu inte är redo att ta emot?

1.1 Syfte

Syftet är att undersöka studenters syn på utmaningarna i att studera socialt arbete samt hur de ser på sin framtida professionella roll i ett land där professionen ännu inte är väletablerad.

1.2 Frågeställningar

- Vilka utmaningar möter studenten i sin utbildning och i den kunskapsbas som förmedlas?
- Vilka utmaningar ser studenten sin framtida professionella roll i förhållande till statlig styrning?
- Hur ser studenten på professionen ”socialarbetare” och professionens möjligheter till ytterligare framväxt i landet?

2. Bakgrund

2.1 Informanter

Studien har utförts i och beskriver studenternas studiesituation inom socialt arbete i Azerbajjan. Detta har medfört en utmaning i att tillgå fakta inom vissa teman. På grund av bristande fakta gällande vissa sammanhang så som skolsystem, viss politisk bakgrund, antagningssystem i Azerbajjan och liknande har jag under arbetets gång därför tagit emot hjälp av något som genomgående i uppsatsen benämns som ”informanter”. Dessa personer har alla på olika sätt varit utbildade eller verksamma inom det ämne som de har försett mig med information kring och informationen de delgivit har valts att användas i de fall där litteratur och övriga fält för inhämtning av information och kunskap har varit alltför bristfälliga. Givetvis finns det studier och kunskap och tillgå om vissa av dessa ämnen, men majoriteten av den fakta som går att finna är oftast skrivna på ett annat språk och det har därmed även rört sig om en språkbarriär under arbetets gång. Jag har under processen hållit mig medveten om att information från informanter kan komma att färgas subjektivt och har därför valt att använda informationen från dessa sparsamt och endast i de fall där jag ej kunnat tillgå fakta kring det berörda ämnet på annat vis.

2.2 Uppsökandet av litteratur och bakgrundsinformation

Sökning av litteratur och tidigare forskning har främst skett genom de sökverktyg som erbjuds via Lunds universitet; LUBsearch och Lovisa. Vid sökandet har termer på engelska, svenska samt azerbajjanska använts för att försöka ta vara på en så stor del av artiklar som möjligt utav det begränsade utbudet. Sökord som bland annat har använts har varit *social work, implementation, professionalization, post-communist states, Azerbaijan*.

På plats i Baku där information samt empirin har inhämtats så har även informanter försett mig med utdrag och information kring socialt arbete i Azerbajjan på stenciler samt utdrag ur regelverk rörande det sociala arbetet i Azerbajjan.

2.3 Termen socialarbetare

Då yrket inte är etablerat som en profession i landet så finns det ingen ytterligare term att använda sig utav som motsvarar användandet av termen ”socioonom” i Sverige. I Azerbajjan benämns yrket som socialarbetare vilket även är den term som studenterna i studien använder sig utav. Jag har därför valt att genomgående i denna uppsats använda mig av termen socialarbetare för yrket.

2.4 Antagningssystem i Azerbajjan

För att kunna förstå studenternas bakgrund gällande deras utbildning samt för att förstå kommentarer i intervjuerna kring deras antagning till programmet för socialt arbete på universitetet så följer här en sammanfattning kring Azerbajjans antagningssystem som har skrivits ihop med hjälp av information från informant 3 (2018).

I Azerbajjan består grundskolan av årskurs 1-11, där en på slutet av år 11 väljer inriktning och yrke när en ansöker till universitetet. Vid ansökan till universitet delas blanketter ut som fylls i. De valbara ämnena är kategoriserade under fyra grupper som är följande:

Kategori 1: Tekniska ämnen; exv. ingenjörutbildningar, främst till oljesektorn.

Kategori 2: Humaniora och språk; exv. läraryrken, litteratur, socialt arbete

Kategori 3: Internationella affärer; exv. diplomatyrken, juridik

Kategori 4: Naturämnena; exv. läkare, etc.

Studenterna ansöker genom att välja kategori på pappret och sedan rangordna ämnena däri efter önskemål. Ungefär en månad därefter, under sommaren, så görs ett prov som kan liknas vid det nationella provet i Sverige. Beroende på vilken kategori du valt så skriver du provet som är aktuellt för denna kategori. Gemensamt för alla prov är att azerbajianska språket som ämne samt litteratur ingår. Provet skrivs under en dag och består av 120 frågor med svarsalternativ. Under augusti månad ges svar på hur mycket poäng du fått på provet. Beroende på hur många poäng du fått så väljer du bland det du rangordnat på pappret. Ju högre poäng desto högre chans finns det att du kan välja det du prioriterat först. Vid lägre poäng blir du tvungen att välja något av ämnena inom kategorin som du kanske inte hade prioriterat så högt (Informant 3, 2018).

2.5 Det politiska och samhällsliga dagsläget i Azerbajjan

Med syftet att läsaren tydligare ska förstå innebörden av de olika elementen kring Azerbajjan som framkommer i denna uppsats så kommer en kort politisk historia att presenteras samt en översiktssbild ges av det politiska och samhällsliga dagsläget i Azerbajjan.

I samband med att oljan upptäcktes på 1800-talet så blev Azerbajjan med dess rika tillgångar på olja känt för omvärlden (Swietochowski, 2001:59) vilket har utgjort en grund för att Azerbajjan blivit navet i en politiskt komplex situation (Illustrerad Vetenskap, 2013).

Delar av landet har genom historien erövrats av flertalet grannländer vilket har skapat en etnisk distribution liknande ett schackbräde (Grotz & Motika, 2001:365). Denna uppdelning har i sin tur senare varit bakgrunden till den stora konflikt som följt efter Azerbajjans desintegration från forna Sovjet, Karabach-konflikten, en konflikt som sedan 90-talet har resulterat i omkring 1,5 miljoner flyktingar i landet (Swietochowski, 2001:59).

Trots de konflikter som präglar landet ligger fokus på att etablera en politisk länk till väst (Valiyev, 2017:30). Ett långvarigt ryskt styre har satt sina spår i de politiska leden där intresset främst ligger i ekonomisk tillväxt genom oljemarknaden. Den regerande ledningen och dess opposition må ha sina olikheter men är eniga när det gäller att fortfarande bedriva en pro-rysk politik vilket inte utgör en fördelaktig miljö för utvecklingen av socialt arbete i landet (Swietochowski, 2001:58).

Under Sovjets styre skapades ett underliggande krav i samhället att visa sig som en renlärig kommunist oavsett dina personliga åsikter eller värderingar (Informant 1, 2018). Genom detta

fenomen har en långtgående komplex tu-delning i karaktärerna skapats (Stoltz, 2014:3). Det har lett till en, än idag kvarstående mentalitet där individens tilltro till den andre i samhället är väldigt låg och fortfarande präglas av misstänksamhet mot varandra och en osäkerhet kring delade normer (*ibid.*, 2014:1). En miljö som återigen utgör en utmaning i att etablera socialt arbete.

2.6 Professionalisering av det sociala arbetet

Vivienne Cree (2003:3) skriver i boken "Becoming a social worker" att socialt arbete alltid har varit ett väldigt svårdefinierat yrke. Under 2001 gavs en definition av International Federation of Social Workers som lyder:

The social work profession promotes social change, problem-solving in human relationships, and the empowerment and liberation of people to enhance well-being. Utilising theories of human behaviour and social systems, social work intervenes at points where people interact with their environments. Principles of human rights and social justice are fundamental to social work.

(IFSW 2001) I (Cree, E. Vivienne: 2003:4).

Professionaliseringen utav det sociala arbetet i västvärlden har varit en process som har pågått sedan tidigt 1900-tal. Huruvida det sociala arbetet skulle vara en utbildning eller inte var mycket omdiskuterat då många inte ansåg att de kunskaper som krävdes för att utöva yrket var tillräckligt för att vara lämpliga för en utbildning.

Stina S. Wingfors (2004) skriver i sin doktorsavhandling om professionalisering av det sociala arbetet i Sverige. I denna studie har hon analyserat Akademikerförbundet SSR's process med att ge det sociala arbetet mer legitimitet i Sverige från år 1958-2000. Hon belyser här motgångar som kan uppstå i processen av professionalisering av ett yrke i ett samhälle och hur SSR drev denna förändring i Sverige. Det var under 60- och 70-talet som en utbildning inom socialt arbete skapades i Sverige som ett resultat av SSR's ansträngningar mot att professionalisera yrket. Denna utbildning gavs då på så kallade Socialinstitut fram till att SSR aktivt verkade för att utbildningen skulle ske på högskolor och universitet med målet att göra utbildningen mer formell. Nästa utmaning därefter låg i att försöka legitimera yrket som profession från statligt håll, vilket gång på gång inte gick igenom. Denna process mynnade därför ut i att en slags självlegitimering trädde i kraft bland utbildade socionomer.

3. Tidigare forskning

Vidare presenterar jag studier som behandlar ämnet socialt arbete i FSU-länder och dess framväxt i FSU-länderna. Jag har valt dessa studier då de tydligt beskriver de utmaningar som kan förekomma under en sådan process och som går att koppla till de utmaningar som studenterna står inför under och efter sin utbildning.

3.1 Socialt arbete i FSU-länder

I studien *”Implementation of deinstitutionalization of child care institutions in post-soviet countries: The case of Azerbaijan”* skriver Aytakin Huseynli (2018) om det statliga programmet i Azerbajjan som gick ut på att deinstitutionalisera den statliga barnomsorgen under åren 2006-2016. Hon skriver att den barnomsorg som förekom i barnhem, internatskolor och dylikt fortfarande präglades till största del av den Sovjetiska, institutionella vården (Huseynli, 2018:160). Enligt studien så har bland annat UNICEF sedan tidigt 2000-tal förespråkat en desinstitutionalisering men utvecklingen från ett medicinskt, institutionellt förhållningssätt till ett mer samhällsorienterat, socialt förhållningssätt har gått väldigt långsamt i FSU-länderna (ibid., 161). Denna långsamma utveckling sägs ha berott på ekonomiska resurser, men samtidigt så har de FSU-länder med mindre ekonomiska resurser så som exempelvis Georgien och Moldavien kommit en lång väg gällande desinstitutionaliseringen av barn. De länder som har mest ekonomiska tillgångar på grund av stora naturtillgångar så som Ryssland, Azerbajjan och Ukraina har däremot visat väldigt lite eller ingen utveckling alls, vilket visat på att det är andra anledningar som ligger bakom den långsamma utvecklingen av ett mer socialt förhållningssätt.

Trots att antalet institutioner har minskat lite i Azerbajjan så har inga resurser utvecklats för att ersätta dessa (Huseynli, 2018:162). Regelverk gällande fosterhem är ännu ej ratificerade och de få hem som finns drivs av icke-statliga organisationer. De daghem eller rehabilitationscentra som finns för barn ligger endast i huvudstaden och även i dessa råder det ekonomiska svårigheter samt brist på kunnig och utbildad personal inom området (ibid., 2018:163). Studien har gjorts genom att intervjua 20 respondenter som samtliga varit arbetsverksamma på något sätt inom barnskyddssystemet i Azerbajjan. Vidare har material i form av statliga rapporter, publiceringar från nationella och internationella ämbetsverk samt andra publicerade studier använts. Studien visar att samtliga respondenter tyckte att det största

hindret i arbetet med desinstitutionaliseringen i Azerbajjan var att det fanns en brist på politisk vilja. En respondent säger följande:

I do not think the deinstitutionalization or reforming child protection system is a priority for the Government of Azerbaijan now. For the last 25 years, economic development has been priority. But it needs to become the priority. Because if you support family, you support the child. That child will become a productive citizen and will contribute to the economy. (Respondent ur Huseynli, 2018:164)

Vidare skriver Huseynli (2018) att studien visar att då intresset för desinstitutionaliseringen är så lågt från statligt håll så sker mycket på papper snarare än i verkligheten, en så kallad ”kosmetisk reform”. När krav på förändring kommer från övre maktled så sker inte mycket i praktiken, utan arbetet görs på så sätt att ett falskt sken av förändring ges i resultaten (ibid.). En av respondenterna ger exempel på detta i studien genom att berätta att istället för att implementera nya arbetssätt på dessa institutioner så har namnen på institutionerna bytts ut från exempelvis ’barnhem’ till att heta ’musikgymnasium’ eller liknande. Resurserna och arbetssättet har dock förblivit densamma.

I en annan studie gjord av Bundy-Fazioly, Quijano och Bubar (2013) i U.S.A så har man undersökt studenter i socialt arbetes uppfattning om sin professionella makt i praktiken. Studenter inom socialt arbete lär sig mycket om det sociala arbetets syfte och mål redan tidigt inom utbildningen. Likaså lär sig studenterna om etiska regler och förhållningssätt som senare i deras yrkesliv ska översättas från teori till praktik (ibid., 2013:108). Studien har syftet att förklara hur ett maktskifte sker hos studenter i socialt arbete när de övergår från att vara studenter till arbetsverksamma.

I en del av studien så beskrivs den makt som påverkar det sociala arbetet i vertikalt led i samhället. Författarna presenterar en modell av makt inom socialt arbete som tidigare tagits fram bland annat av Bundy-Fazioly själv som säger att makt inom socialt arbete antingen är hierarkisk och överordnad (power-over), förhandlad och ömsesidig eller delad och balancerad (power-with) mellan social arbetare och klient. Skribenterna lyfter dock fram att det finns ett ytterligare perspektiv *power to* som belyser att strukturell dominans också är en viktig del av makt inom det sociala arbetet. De skriver att strukturell dominans är självfallet då alla sociala

handlingar påverkas starkt av maktstrukturer. Att upprätthålla och agera efter institutionella strukturer och regelverk är därför en påtaglig roll för socialarbetaren (ibid., 2013:110).

4. Teorier

4.1 Professionsteori och professionalisering

Historiskt sett så har att vara professionell syftat på personer som i samhället utför ett arbete vars kunskap de besitter genom en akademisk examen (Egidius, 2011:27). De första yrkena som tillhörde de som professionaliserades i västvärlden var bland annat läkare som var kopplade till kyrkan. De ansågs vara i en maktposition genom att ha kompetensen för sitt yrke då de kunde påverka liv och död och ingen annan hade därför tillåtelse att säga åt dem hur de skulle utöva sitt yrke. Detta ligger till grund för att professioner fått en egenbestämmanderätt och ansvar inom sin yrkesutövning (ibid.2011:27-28).

Historiskt sett så har synen på om socialt arbete är en profession varit delad i två. Nej-sägarna har menat att yrket är i för hög grad styrt av externa faktorer men de som menar på att det är en profession säger att detta är ett argument som är genomgående för alla professioner, då det anses vara en gammal tanke att yrken med för hög extern påverkan inte skulle anses vara en profession (Svensson et. al., 2008:74-75).

Under tidigt 1900-tal började forskare intressera sig för professioner och avgränsningar inom olika yrken. Under denna tid formades fler krav och förväntningar på de olika yrkesrollerna som i sin tur skapade en rätt att utöva ett visst yrke, det vill säga, yrkena kom alltmer att professionaliseras. Professionerna växte fram för att ge personer en viss legitimitet och rätt att utöva sitt yrke (ibid.).

Professionsteorin kan enligt Svensson et.al. (2008:75) delas upp i två synsätt; det essentialistiska synsättet och det processuella synsättet. I det *essentialistiska synsättet* av professionalismen söker en efter att särskilja på de olika professionerna och yrkesutövarna från övriga icke-professionella yrken. Här kan professionen ses som mer frikopplad från organisationer. Professionen frigörs därför och kan agera mer självständigt då den inte behöver ta hänsyn till olika maktspel, konflikter och andra faktorer som kan förekomma inom organisationer (Svensson et. al, 2008:76). *Det processuella synsättet* fokuserar däremot mer på själva processen av professionaliseringen. En tittar här på vilket sammanhang i samhället

som professionen utvecklas och tar plats i. Fokus ligger här i hur professionens process är mellan de som företräder professionen och omgivningen. Kampen ligger i att skapa en avgränsning av ett specifikt område som professionen kan benämna som sitt eget (ibid.). Det är detta synsätt som jag väljer att fokusera min analys kring. Studenterna i studien befinner sig i en process av förändring av sig själva som professionella samtidigt som omvärlden i sig parallellt med detta formar professionen.

Professionaliseringen av ett yrke sker genom två delar enligt Brante (2009:17). Den ena är att yrket har en utbildning av högre grad då denna ger en tillgång till det professionella yrkeslivet. Den andra är att yrket har en högre status i samhället. Det krävs alltså att det finns utbildningar inom yrket av högre slag för att ge professionen legitimitet.

Professionaliseringsprocessen sker genom att de olika yrkesgrupperna med högre studier hävdar sitt område.

4.2 Identitetsteori

4.2.1 Identitet

Identitet är ett väldigt vitt begrepp som har många typer av definitioner. I denna studie kommer jag att använda mig utav begreppet identitet från ett socialpsykologiskt perspektiv under analyserandet av materialet.

Nilsson (2015:25ff) skriver att identitet kan ses ur två synvinklar; den *personliga* samt *social identitet*. Den personliga identiteten är den som utgör grunden för vår personlighet. Den sociala identiteten är däremot den del av vår identitet som identifierar sig med grupper som man är, eller vill bli del av. Då vi människor besitter förmågan att reflektera så kan vi tänka på vår egen identitet subjektivt men även objektivt, utifrån vilka vi *tror* att andra ser en som. Andras reaktioner på oss som individer ger oss en bild av hur vi uppfattas utåt vilket i sin tur färgar vår bild av hur vi uppfattar oss själv, *spegling*. Vår identitet utvecklas och ändras ständigt i samband vår sociala interaktion och andras agerande (Charon, 2001:160). Individen har inte bara en, utan flera identiteter beroende på social situation och kontext, varav den *professionella identiteten* är en utav dessa (ibid.).

4.2.2 Roller

Människor tar olika roller beroende på situation och plats. Dessa olika roller bildar tillsammans vår självbild eller *identitet* (Nilsson, 2015:27). Begreppet *roll* har tagits från teatern men dess innebörd är densamma. I olika situationer förväntas vi att reagera och agera på ett visst sätt, i ett socialt sammanhang kan en därför säga att den sammanlagda förväntningen på oss i den situationen utgör vår *roll* (ibid.,73-74). Från ett *socialpsykologiskt perspektiv* så är samhället en organisk enhet där var roll har sin funktion och sina förväntningar. Tydliga förväntningar på rollerna samt värdegemenskap mellan individerna gör att ordningen stärks i detta system vilket i sin tur leder till harmoni (ibid.,246). Den amerikanska sociologen Goffman presenterar däremot ett *dramaturgiskt perspektiv* på rollen där han menar att interaktionen individer mellan kan jämföras vid teatern som utspelar sig på en scen (ibid.,249). I denna studien är begreppen identitet och roll tänkta att användas för att belysa den förändring som studenterna genomgår när de tar sig an rollen som socialarbetare under studiernas gång. Vidare så är begreppen tänka att användas för att belysa studenternas perspektiv på samhället och socialt arbete innan och efter att ha påbörjat studierna.

4.3 Socialkonstruktionism

Socialkonstruktionismen började utvecklas i mitten på 1900-talet. Jaget skapas här av den sociala omgivning som en befinner sig i (Nilsson, 2015:250). Socialkonstruktionismen är ett förhållningssätt som vill utmana idén om en ”objektiv sanning” (Burr, 2015:13). Vi föds in i en värld med redan existerande kategorier och sätt att förstå det rådande samhället på som vi automatiskt tar över istället för att skapa vår egen kategorisering och förståelse utifrån egna erfarenheter (Burr, 2015:21). Socialkonstruktionismen menar dock att dessa givna kategorier och sätt att förstå världen inte nödvändigtvis är det ”sanna” sättet att se och förstå tillvaron på. Socialkonstruktionismen utmanar oss därför att ifrågasätta dessa antagen om hur världen egentligen ser ut för oss (ibid., 2015:14).

Genom att vi föds in i en värld med redan existerande kategoriseringar så tillskrivs även vi som individer personlighetsdrag och kategorier som vi anses tillhöra enligt de rådande normerna. Individens uppfattning och förståelse av sin omvärld är en produkt utav sociala strukturella krafter och integrering med andra (Burr, 2015:31-34). Detta innebär i sin tur att även synen på det sociala arbetet och dess betydelse är föränderligt beroende på kulturell, politisk och samhällelig kontext (Payne, 2005:76).

Studenterna i denna studie är individer som är produkter av ett samhälle som för närvarande går igenom stora förändringar och som post-sovjetisk stat tydligt präglas och hämmas av strukturella krafter under sin utveckling, en utveckling som studenterna inom socialt arbete är en del av. Det är av denna anledning som jag menar att det lämpar sig att analysera mitt material just utifrån ett socialkonstruktionistiskt förhållningssätt.

4.3.1 Kunskap som social konstruktion

Från ett socialkonstruktionistiskt perspektiv så ses inte kunskap som objektivt och det finns ingen bestämd objektiv fakta (Burr, 2015:20). Kunskap bildas däremot genom interaktion och sociala processer och är ständigt föränderlig. Detta betyder att kunskapen utgör en tillfällig produkt som är ett resultat av den rådande kulturella och historiska kontexten och mänsklig interaktion. Den tillfälliga kunskapen som är tids- och platsbunden förmedlas sedan vidare genom social interaktion och omdefinieras med tiden (ibid.,15-16).

5. Metod

I följande del ska jag presentera samt motivera det sätt som jag valt att genomföra studien på. Jag presenterar hur jag gått tillväga, metodvalets förtjänster och begränsningar, hur urvalet skett, metodens tillförlitlighet, hur jag har gått till väga vid insamlandet av empirin hur empirin har analyserats samt de etiska överväganden som har varit aktuella vid arbetets gång.

5.1 Metodmässiga överväganden

I studien undersöktes studenternas upplevelse av att vara studenter inom socialt arbete i Azerbajjan och jag använde mig därför utav en kvalitativ ansats. Detta för att den kvalitativa metoden är den undersökningsmetod som ger utrymme för individers subjektiva uppfattningar och tolkningar att komma fram (Bryman 2011:39) och fångar även upp abstrakta tankar genom individens berättande (Ahrne & Svensson, 2011:35). Då det var studenternas subjektiva uppfattningar och tankar som jag var ute efter så lämpade sig denna metod bäst för min undersökning.

I genomförandet så använde jag mig utav så kallade semi-strukturerade intervjuer. I semi-strukturerade intervjuer utgår intervjuaren från en intervjuguide innehållandes öppna frågor som behandlar olika teman (Bryman, 2002:301). Frågornas öppna natur (d.v.s icke-ledande)

gör det möjligt för respondenten att ge deskriptiva svar samt för intervjuaren att ställa följdfrågor som inte ingår i intervjuguiden (ibid.). Detta resulterar i intervjuer med en mer mångfacetterad data med fler dimensioner då svaren är mer deskriptiva (Ahrne & Svensson, 2011:40). Jag ville göra det möjligt för mig att fråga vidare om de saker som jag på plats tyckte var värt att fråga följdfrågor på. För att fånga upp studenternas uppfattningar och åsikter i bästa mån och kunna analysera empirin utifrån studiens syfte så ville jag ha svar som var så utförliga som möjligt varför en semi-strukturerad intervju lämpade sig bäst.

Inför intervjuerna skapades en intervjuguide (se bilaga 1) med frågor som ringade in de områden inom ämnet som jag var intresserad av att undersöka. Intervjuerna genomfördes i Baku, Azerbajjan där min vistelsetid var begränsad. Då teorier för analysen ej var fastställda vid tillfället för intervjuerna så formades intervjuguiden på så sätt att den ringade in olika teman som låg i intresse för att samla in den empiri som behövdes på plats; professionalitet, utbildningen och dess eventuella utmaningar, studentens uppfattningar om socialt arbete, etik samt studentens syn på socialt arbete i förhållande till statlig styrning. Detta gav mig en tydlig grund att följa under intervjuernas gång. Respondenterna gavs även genom denna form av intervju möjlighet att svara fritt kring ämnena. Vidare gavs jag som intervjuare möjlighet att ställa följdfrågor där jag ansåg det vara passande. På detta sätt kunde jag med hjälp av den kvalitativa ansats jag valt fördjupa mig i studenternas upplevelser och beskrivningar för att bättre skapa en förståelse kring ämnet och deras uppfattning kring situationen för socialt arbete i Azerbajjan.

5.2 Metodens förtjänster och begränsningar

Samhällsfenomen är komplexa och kan tolkas utifrån ett flertal olika perspektiv. För att fånga upp komplexiteten som det kan innebära att analysera ett samhällsfenomen är det därför en fördel att använda sig av just den kvalitativa ansats då denna är bättre lämpad i detta syfte (Bryman, 2011:367). Den kvalitativa ansatsen möjliggör det för forskaren att i större utsträckning forma studiens gång efter eget intresse vilket kan ligga till grund för valet av frågor under intervjuerna (ibid., 422).

Genom användandet av semi-strukturerade intervjuer har studenterna fritt fått formulera sina svar vilket gjort att jag kunnat få ta del av deras perspektiv vilket var vad jag var ute efter. Detta är en klar fördel med valet av denna metod. Den strukturerade intervjuformen skulle ha

hindrat studenternas subjektiva uppfattning från att komma fram och den ostrukturerade skulle haft för lite ramar att förhålla sig till i analyserandet och behandlingen av den insamlade datan. Det finns dock även nackdelar med den semistrukturerade intervjun som metod. Den är mer tidskonsumerande jämfört med de övriga intervju metoderna att planera, genomföra och sammanställa (Ahrne & Svensson, 2011:56-57). Den semi-strukturerade intervjuformen kan även resultera i att forskaren blir för subjektiv då denne genom sina följdfrågor har möjlighet att omedvetet fokusera intervjun kring något som ligger i dennes egna intresse (Bryman, 2002:269). Detta är något som jag höll mig medveten om under intervjuerna så att jag kunde undvika att detta skedde. Jag var därför noggrann med att formulera mina frågor i enlighet med vad som undersöktes och i bästa mån inte formulera frågor som var styrda av mina egna intressen.

En annan nackdel som finns vid denna typ av undersökning är risken för en så kallad intervjuareffekt. Till skillnad från kvantitativa studier där respondenter exempelvis fyller i en enkät så är det en intervjuare närvarande i en kvalitativ studie som denna. Detta kan bidra till intervjuareffekten som innebär att svaren kan komma att bli en aning skeva på grund av denna närvaro (Bryman, 2002:146). Studier om intervjuareffekten har ej kunnat visa exakt på vilken effekt intervjuaren har på resultatet i en studie, men det är däremot vanligt att människor är benägna av att ge en mer socialt önskvärd bild av sig själva i någon annans närvaro vilket i så fall påverkar svaren intervjuaren får i en studie (ibid.). Det är inte helt omöjligt att detta kan ha varit fallet även i min studie. Jag kommer in som extern och ber studenter att delge sina åsikter kring ett ämne som kan anses vara känsligt och lite tabu i förhållande till de normer och den diskurs som råder på skolan, vilket kan ha resulterat i att vissa svar kan ha påverkats.

Denna effekt går självklart inte att arbeta bort och förebyggas helt då risken alltid kommer föreligga att det sker under intervjuns gång. Däremot försökte jag som intervju person hålla mig medveten om denna effekt under intervjuerna för att minska dess påverkan. Det jag gjorde för att minska påverkan från denna effekt var att skapa en bra miljö under intervjun där jag som intervju person höll mig så neutral som möjligt. Detta gjorde jag mer exakt genom att vara noga med vilka frågor jag valde att ställa för att undvika de frågor som är ledande och som kunde ha lett till skeva svar. Jag har även haft denna effekt i åtanke under analyserandet och tydandet av data som jag sedan samlat in på så sätt att jag försökt att vara medveten om möjligheten att det kan ha rört sig om en intervjuareffekt i vissa svar.

5.3 Urval och tillvägagångssätt

Jag valde att använda mig av ett så kallat bekvämlighetsurval. Bekvämlighetsurval är enligt Bryman (2002:114) när forskaren väljer respondenter som finns tillgängliga. Detta brukar vara i det fall då det är svårt att få tag på respondenter eller då urvalet är väldigt begränsat. I Azerbajjan är det begränsat med antal universitet som har socialt arbete som en utbildning och mitt urval av studenter inom socialt arbete var därför begränsat. Jag valde att avgränsa mig till ett av universiteten och till studenter från olika årskurser på programmet för socialt arbete på detta universitet.

Jag har i studien intervjuat fyra studenter spridda över olika årskurser på programmet. Bekvämligheten låg i att jag valde de studenter som jag först fick kontakt med. Kontakten fick jag genom en bekant föredetta student på programmet för socialt arbete på samma universitet. Intervjurespondenterna valdes ut genom snöbollsurval på så sätt att min kontakt informerade studenterna i en klass om studien och de fyra första som anmälde sig som intresserade av att delta intervjuades. Då jag var ute efter att undersöka studenternas syn på socialt arbete och deras uppfattning kring det sociala arbetet så hade jag urvalskriteriet att respondenterna skulle ha pågående och ej avslutade studier på programmet. Detta för att de respondenterna fortfarande i högre grad befinner sig i processen för formandet av en ny roll som socialarbetare och jag var därför mer intresserad av att ta del av just deras tankar kring ämnet.

5.4 Presentation av informanter

Som tidigare nämnt har jag använt mig av informanter under arbetets gång för att kunna täcka de eventuella faktaluckor som funnits i det som jag har kunnat tillgå genom sökbaser och böcker. Som nämnt tidigare är jag medveten om risken som föreligger i återgivandet av uttalanden från informanter då dessa självklart kan uttala sig subjektivt. Jag har därför använt den information som delgivits från dem med försiktighet genom uppsatsen och i vissa fall använt den information de gett mig som kompletterande till annan information jag kunnat tillgå genom exempelvis artiklar eller böcker under arbetets gång. Samtliga är nyckelpersoner som jag har pratat med under arbetets gång för att lättare förstå och navigera kring vissa sammanhang gällande intagningsystem i Azerbajjan, allmänt kring studier i socialt arbete i Azerbajjan och programmets utformning, Azerbajjans historia samt politik. Nedan följer

mycket kort fakta kring samtliga informanter. Utifrån konfidentialitetsskäl benämner jag dem i uppsatsen som informant 1-3.

- Informant 1: Man, ca 60 år, azerbajjanskt ursprung – historiker samt f.d. politiskt verksam inom Azerbajjans politiska organ.
- Informant 2: Kvinna, ca 25 år, azerbajjansk, f.d student och utexaminerad socialarbetare i Azerbajjan.
- Informant 3: Kvinna, 35 år, azerbajjanskt ursprung, uppvuxen i Azerbajan, socionomexamen från Sverige.

5.5 Metodens tillförlitlighet

Forskning bedöms ofta utifrån ett flertal olika kriterier så som validitet, reliabilitet samt dess trovärdighet (Bryman, 2002:257, Jönsson, 2010:12). På senare tid har det enligt Bryman (2002:258) föreslagits att kvalitativa studier bör värderas utifrån andra kriterier än de som den kvantitativa studien värderas efter. De har enligt honom kommit fram till två grundläggande kriterier för att bedöma kvalitativa studier: trovärdighet och äkthet. Trovärdigheten består i sin tur av ytterligare fyra delkriterier: tillförlitlighet, överförbarhet, pålitlighet samt möjlighet att styrka och bekräfta. Detta är då verkligheter och sociala miljöer har olika sätt att uppfattas på och olika studier kan därför få fram olika ”sanningar” (ibid.).

En studies tillförlitlighet styrker att den studie som genomförts har förhållit sig till allmänna regler kring hur det bör genomföras för att på så sätt vara trovärdig. För att ytterligare försäkra sig om att den verklighet som studerats har uppfattats rätt av forskaren så finns det något som kallas för responsvalidering. Detta innebär att resultatet presenteras eller förs vidare till de personer som har varit involverade i eller berörts av studien så att de kan bekräfta att deras verklighet har uppfattats sanningsenligt (ibid.). Detta har varit en påtaglig utmaning i denna studie då respondenterna har ett annat språk som modersmål än det språk som studien skrivs på. Jag har därför i största mån försökt försäkra mig om tillförlitligheten genom andra tillvägagångssätt. Detta gjordes under studien genom att jag till exempel försäkrade mig om att jag förstått intervjurespondenternas svar rätt och fick på så sätt bekräftelse genom att de instämde eller korrigerade mig.

Tillförlitligheten kan även som tidigare nämnt påverkas av huruvida forskarens subjektiva uppfattningar har påverkat intervjuerna och vidare arbetet i sin helhet (ibid.). För att förebygga detta har det varit viktigt att jag genom arbetets gång hållit mig medveten kring personliga värderingar och subjektiva uppfattningar för inte låta dessa färga studien. För att hålla studien så sanningsenlig som möjligt har jag även under analysens gång tänkt på att i största mån inte ta citaten från deras sammanhang.

Kvalitativa studier är som nämnt ovan svårare att generalisera än kvantitativa studier (Bryman, 2002:260, 270). Detta beror på att sociala miljöer är under ständig förändring och det är därför svårt att genomföra samma studie och få samma resultat som föregående undersökning vid ett senare tillfälle (ibid.). Detta innebär att min studie inte är lämplig för generalisering, men detta var inte heller mitt syfte med studien. Trots att den kvalitativa studien inte är generaliserbar så menar Bryman (2002:258) att den ändå kan styrkas eftersom samma resultat av studien skulle kunna fås fram om studien utfördes på en annan plats men i en liknande social miljö och under liknande förhållanden som den där den ursprungliga studien genomfördes.

Detta förklarar en studies överförbarhet. Det är dess förmåga att appliceras och replikeras i en annan kontext. Anledningen till att detta är svårare med den kvalitativa studien är för att den fokuserar på en mindre mängd data som är mer djupgående än den data som fås genom en kvantitativ studie (Bryman, 2002:260). Det är därför av vikt att kontexten och de olika omständigheterna skildras i studien för att andra med hjälp av den informationen ska kunna avgöra hur pass överförbar studien är till andra kontexter eller miljöer (ibid.). Detta är något som jag har haft i åtanke genom arbetets gång för att styrka min studies trovärdighet. För att göra studien begriplig och uppnå dessa krav i största utsträckning möjligt så har jag lagt en viss vikt av att återspegla den rådande situationen kring socialt arbete i Azerbajjan för att belysa studenternas förutsättningar och utmaningar i denna kontext. Jag har även presenterat bakgrunden av studierna i dagsläget för att på så sätt ge en bra grund och förståelse för de som tar del av studien och har på detta sätt försökt styrka studiens trovärdighet och tillförlitlighet. Utan detta skulle studien inte ha någon bra grund att stå på och skulle därför ha haft låg trovärdighet.

Pålitligheten är motsvarigheten till reliabiliteten i kvantitativa studier. En studie är mer pålitlig då alla delsteg i processen av studien så som problemformuleringen, begränsning, val av respondenter och hur den insamlade datan har analyserats presenteras och förklaras tydligt (Bryman, 2002:260-261). Möjligheten att styrka och konfirmera innebär att forskaren medvetet inte ska ha låtit studien påverkas av sina personliga åsikter och att denne har förhållit sig så objektivt som denne kan. Detta är alltid en utmaning då det är lätt att vara vinklad. En kan ha förutfattade meningar, exempelvis i detta fall då en talar om hur en profession är svag i sin implementering i ett samhälle kan en gå in i studien med förutfattade meningar kring detta samhälle och brister i förandet av rollen som socialarbetare.

5.6 Analys

Ett kännetecken för kvalitativa studier är att det resulterar i en mängd data då den bygger på beskrivningar, observationer och mängder av anteckningar (Bryman 2002: 372). För att göra datan mer hanterbar valde jag att transkribera den. Detta gav mig en möjlighet till en klarare översikt av det som har sagts under intervjuerna samt gjorde mig medveten om saker som sades under samtalet som jag vid tillfället kanske inte var uppmärksam på. Därefter gjordes en så kallad öppen kodning utav texten. Detta innebar att jag satte ut olika markörer i texterna som hjälpte mig att åtskilja och organisera den stora mängd data som har samlats in (Bryman, 2002:377). Den öppna kodningen gav mig möjligheten att conceptualisera och kategorisera data och så småningom kunna urskilja olika teman, mönster och indikationer.

5.7 Etiska överväganden

En stor del av att genomföra en forskning är den etiska aspekten. Etiken innebär att vi ska föra en medveten reflektion kring hur vår forskning kan påverka alla inblandade parter (Kalman & Lövgren, 2012:9). Etiken delas oftast in i fyra huvudsakliga punkter: skada för deltagarens del, brist på samtycke, inkräktning på privatlivet samt förekomsten av bedrägeri, falska förespeglningar eller undanhållande av viktig information (Bryman 2002:443).

Skada för deltagarens del innebär risken att deltagarna genom sin medverkan utsätts för psykisk eller fysisk skada till följd av sin medverkan (ibid.). Jag försäkrade mig innan studiens genomförande att studenternas deltagande inte skulle försätta dem i en situation senare där de kunde ta skada av att deltagit i på något sätt genom att fråga kring situationen på universitetet och synen på att delta i studien. Detta var relevant då Azerbajjan på många sätt

kan vara korrupt och jag som utomstående hade därför behov av att ta reda på detta för att inte utsätta någon för någon onödig risk.

Skada kan även ske när kontaktuppgifter och namn inte skyddas av mig. Detta tar oss vidare till konfidentialitet och inskränkning på privatlivet. Denna punkt behandlar deltagarnas rätt till anonymitet. De ska kunna förbli anonyma även efter att resultaten har publicerats och vem som har sagt vad ska inte kunna spåras (Bryman, 2002:445). Detta var även väldigt relevant i min studie jag genomförde då det inom detta ämne i denna kontext och sociala miljö kan innebära att visa svar och utlåtanden kan anses vara kontroversiella. Vissa frågor kan leda till utlåtanden som kan kopplas till politiska aspekter och det skulle kunna innebära en skada för studenten om identiteten röjs. Jag har därför varit noga med att hålla respondenternas identiteter anonyma.

Deltagandet var fullständigt frivilligt. Men för att agera så etiskt korrekt som möjligt så informerade jag de eventuella deltagarna vid förfrågan så mycket som möjligt om vad studien skulle handla om, vad mitt syfte var, vad studien skulle användas i för syfte, att de skulle förbli anonyma etc. Detta för oss in på samtyckeskravet. Forskaren får inte ge information på ett vinklat sätt som ökar chanserna till samtycke från deltagaren och om studien är uttalat frivillig får forskaren inte antyda att det förekommer något tvång (Bryman, 2002:46).

Den sista punkten är bedrägeri, falska förespeglingar eller underhållande av viktig information. Detta innebär att forskaren måste ge en ärlig och sann bild av forskningens syfte och mål och vad det kommer användas till och inte använda sig utav ”falsk marknadsföring” (Bryman, 2002:449-450). Jag var som nämnt ovan väldigt noga med att överlämna en så korrekt och en så bred information som möjligt innan deltagarna själva fick ta ställning till om de ville medverka i undersökningen eller ej.

6. Resultat och analys

I följande del presenteras resultatet av undersökningen. Materialet består utav intervjuer som genomfördes med studenterna i socialt arbete på ett universitet i Azerbajjan. I citaten där intervjuerna återges så kommer inte namn att användas för de olika personerna utan respondenterna benämns istället som respondent 1-4.

Vid presentationen av resultatet och analysen har jag valt att dela upp den i tre huvuddelar; studenternas tankar och svar på frågor kring tankar innan utbildningen, studenters syn på utmaningarna i att studera socialt arbete samt hur de ser på sin framtida professionella roll i ett land där professionen ännu inte är väletablerad. Denna uppdelning har skett då det efter tydandet av empirin har framkommit som en naturlig uppdelning. Uppdelningen förenklar även förståelsen och tydliggör på ett bättre sätt studenternas syn och tankar kring deras egen roll och professionens framväxt och möjligheter i landet. Materialet kommer att analyseras löpande med samtliga teorier som jag har valt att arbeta utifrån i studien.

6.1 Innan utbildningen

6.1.1 Ansökan till utbildningen

Flertalet frågor under intervjun var avsedda för att undersöka studentens upplevelse av sin utbildning. Något som var gemensamt var att samtliga inte visste så mycket om ämnet innan de började studera och hamnade där på grund av sina poäng från grundskolan. Men under studiernas gång förstod de vikten och syftet med det sociala arbetet vilket fångade deras intresse.

Enligt Stolfus (2015:248) som har gjort en studie kring motivationen hos studenter i socialt arbete i Ryska Federationen så väljer studenterna inte professionen av altruistiska skäl. De går därför inte in i karriären med den traditionella tanken att de ska hjälpa marginaliserade grupper i samhället, utan professionen väljs endast på grund av rena karriärsskäl.

Ett liknande mönster kunde urskiljas från studenterna i Azerbajjan i denna studie. När studenterna svarar på frågor kring vad som fick dem att vilja studera socialt arbete så beskrivs inte just det sociala arbetet i deras svar utan samtliga börjar istället beskriva

antagningssystemet till högre utbildningar samt att nämna sina poäng inför ansökningsprocessen. En av respondenterna uttryckte sitt val på följande sätt:

Min lärare hade nämnt vad socialt arbete var, sen hade jag också fått rätt poäng för det, trehundra..någonting...350 stycken poäng, i närheten där, det vill säga det var närmre för detta ämne, så jag sökte hit och hamnade här. – Respondent 3

En annan student beskriver händelseförloppet vid ansökningsprocessen samt hur hans lärare vid ett tillfälle rangordnade hans val av utbildningar i blanketten för ansökan. Studenten säger följande:

- Eeh.. i tredje årskurs så var vi..ehm, hur ska jag säga, jag valde ämnet för att de flesta ville bli lärare. Ehm, jag har valt socialt arbete för att jag inte tycker om läraryrket. [...] Ehm, så där, i grupperingen hade jag själv grupperat. Först hade min lärare gjort det men senare så skrev jag själv till detta yrket, det sociala arbetet.
- Skriver lärarna det åt er?
- Ehm, på universitetet, efter antagningsprovet så blir det kodningar. Under kodningen eehm, så måste platserna delas ut ju. Där ges femton platser, man skriver universitetet och fakulteterna, och ehm... först så, eftersom läraren jobbar med detta så hade läraren först gjort det själv och senare så bytte jag själv runt bland ämnena. Jag valde detta eftersom jag inte ville bli lärare. – Respondent 4

I citatet framgår det att hans lärare hade gjort ett preliminärt val åt honom som han sedan justerade efter egna önskemål. Studenterna fokuserar sina svar kring poängen och antagningssystemet som svar på varför de valde att studera programmet i socialt arbete. De ges ingen beskrivning av någon särskild önskan som har lett till deras val. Det framgår inte heller om de själva hade någon uppfattning om vilket program de sökte till, respondent 3 nämner endast att hans lärare hade nämnt vad socialt arbete är. Respondent 4 beskriver nästan hur det har skett genom en uteslutningsmetod för att undvika de program han *inte* ville studera. Liknande tendenser gällande okunskap kring ämnet socialt arbete samt uteslutningsmetod går även att utläsa från följande citat:

Jag visste inget om detta programmet, det var bara så att av den information jag hade i hand så verkade detta program mest normalt och jag valde därför detta. – Respondent 1

Av samtliga citat framgår det att det som påverkat studenternas val av utbildning har varit antalet poäng de haft vid ansökningsprocessen samt ett resultat av antagningssystemet. Inga personliga önskemål har drivit valet av deras framtida profession eller yrkesidentitet. Snarare verkar det mer som att valet har skett genom uteslutning av det en inte vill läsa och det som verkar minst konstigt.

Att studenterna inte har haft en bild av vad socialt arbete är samt vad det innebär att vara socialarbetare kan förstås utifrån identitetsteorin. Nilsson (2015:27) skriver om att ens egen identitet och strävan är tydlig i de fall då en växt upp i ett stabilt samhälle med tydliga ramar. I de fall där en lever i ett överskådligt samhälle med otydliga ramar, otydlighet kring vem som bestämmer i samhället samt får motstridiga budskap kring hur en förväntas vara och agera så har en svårt att veta vart en passar in. Azerbajjan är ett FSU-land vars samhälle har de senare nämnda attributen. Att ha en något tydlig känsla eller önskan för ens plats i samhället kan därför ha varit en utmaning för dessa studenter vilket kan förklara varför det under valet av fortsatta studier saknades en önskan eller en motivation för en särskild blivande yrkesidentitet.

6.2 Under utbildningen

Något som var gemensamt var att samtliga inte visste så mycket om ämnet innan de började studera och hamnade där på grund av sina poäng från grundskolan. Men under studiernas gång förstod de vikten och syftet med det sociala arbetet vilket fångade deras intresse. I citatet i föregående del från respondent 3 framgår det att personen nödvändigtvis inte skulle ha valt socialt arbete om det inte vore för personens poäng från grundskolan. Samma person svarar sedan följande på frågan om vad personen nu tycker om socialt arbete:

Ja. Jo det vill säga i allmänhet, det är viktigt för varje stat, socialt arbete har ju inte utvecklats så mycket i Azerbajjan direkt, och anledningen till detta har varit i [ohörbart] innehåll, det vill säga i socialismens enighet, och det har varit ett hinder för det sociala arbetet som ämne, det vill säga det är efter självständigheten som det har börjat skapas, och än idag har det inte helt utvecklats ännu, men det finns definitivt behov av det.

– Respondent 3

Citatet visar på att trots att studenten inte visste så mycket om ämnet förut så har personen kunnat få en bild av socialt arbete och förstå dess vikt och behov i samhället. Respondent 4 svarar följande på frågan om synen på något särskilt har ändrats efter att ha börjat läsa utbildningen:

[...]om man tar det från ett grupperspektiv så märker jag att många människor har blivit mer toleranta. Ehm, till exempel, först, ehm, så hade vi homofobi i klassen, det har mestadels försvunnit nu, ehm och [ohörbart] i samband med tro, och sådant, man kan säga att dessa saker också minskat. Till exempel, jag själv ehm, är ateist. Först, i första klass så såg det konstigt på det, men senare i andra klass så kan man säga att de såg på det normalt.

- Respondent 4

Personen i fråga beskriver hur synen på att vara icke-troende, som anses vara ovanligt i samhället till en början ansågs vara underligt av kurskamraterna men att de efter att ha studerat socialt arbete har börjat se på ”undantag” som mer normala. Liknande tendenser går att utläsa från följande svar på frågan om personen har ändrat sina åsikter om något särskilt efter att ha börjat läsa socialt arbete:

Eehm, det har ändrats! [ohörbart] min tanke om ämnena, det vill säga...har helt förändrats...det vill säga, du vet att i vårt samhälle så hånar vi mycket, vi skrattade, men nu bemöter jag det [minoriteter] som något normalt...att en tjej och en tjej, en kille och en kille har ett förhållande, bisexualitet, homosexualitet...i överlag allt det där det vill säga. Men mina tankar har ändrats mest kring detta. Mmm...[tänker efter] föräldralösa...barn utan någon, jag tänkte så att säga inte så mycket på dem innan... Men efter att ha tagit del av denna fakultet så försöker vi verkligen förbereda olika program... Vi åker, till avlägsna byar, vi jobbar så mycket vi kan, hjälper till, så mycket som vi förmår det vill säga...så försöker vi...och därför har mina tankar ändrats...i jämförelse med innan så har de förbättrats ytterligare. – Respondent 2

Studenten beskriver här hur hennes tankar kring vissa ämnen har förändrats till något som hon benämner som bättre jämfört med innan hon började studera på programmet. Ur ett socialkonstruktionistiskt perspektiv så är vi människor ständigt föränderliga över tid och rum (Burr, 2015:31). Vi är produkter som präglas av vårt samhälle. Studenterna har en viss bild - om inte ingen bild alls – av vad socialt arbete är innan de börjar utbildningen. Det framgår även i det senast presenterade citatet att studentens åsikter innan programmet präglades mer

och var en del av samhällets bild vilket går att förstå då hon använder begreppen ”vi” och ”vårt samhälle” när hon beskriver hur hennes åsikter var innan programmet. När hon beskriver de tankar som ändrats efter att hon börjat på programmet använder hon däremot ”jag”, som en slags markering när hon beskriver sina nuvarande tankar och åsikter. Vår förståelse och våra åsikter av omvärlden ändras i samband med mellanmänskligt utbyte och social interaktion (ibid.2015:15). Detta kan liknas vid den process som skett i detta fall. Svaren som gavs på frågor kring deras antagning till utbildningen i socialt arbete visade på att studenterna inte hade någon särskild bild eller större uppfattning om vad själva ämnet innebar. I ovan presenterade citat så ger de däremot fler åsikter och tankar om socialt arbete. Studenternas ”kunskap” och åsikter kring ett antal ämnen har kommit att förändras när de har ingått i en ny gemenskap som tillsammans har tagit del av utbildningsmaterialet. Den nya kontexten för studenterna har därmed resulterat i att deras världsbilder har skiftat en aning då deras tankar kring vissa saker har ändrats efter att ha tagit del av utbildningen och kunskapsutbytet.

Respondent 4 beskriver i sitt citat hur han utifrån ett grupperspektiv har sett en förändring. Han beskriver exempel så som att synen på homosexualitet och olika religiösa åsikter har ändrats på så sätt att klassen i sin helhet verkar ha mer förståelse och öppenhet för dessa saker nu jämfört med innan.

6.2.1 Rollen som socialarbetare

Frågan kring hur det är att vara professionell inom ett yrke samt hur en professionell socialarbetare är enligt dem riktades till studenterna, varpå en av dem svarade följande:

Att vara professionell inom ett yrke...först och främst, enligt mig, eehm...vara väldigt uppmärksam på detaljer inom det område som du jobbar med..ehmm...just om du vill vara professionell så måste du vara påläst om allt [...].men en professionell socialarbetare, måste ha kunskap inom alla områden inom det sociala arbetet och måste vara påläst om alla dessa områden och den kan bara vara professionell på detta sätt, just det sociala arbetets, till exempel eeh... de människor som jobbar med fattigdom eller även jobbar med någons barn [ohörbart]...ska inte endast ha kunskap inom just det området men alla områden samtidigt som de jobbar inom.– Respondent 2

Här kan en se att respondenten kommer in och beskriver hur kunskap och kännedom utgör en del i att vara professionell enligt henne. Hon kommer även in på att kunskapsbasen för socialt

arbete är tvärvetenskapligt då hon nämner hur en socialarbetare bör ha kunskap inom flera områden oavsett aktuellt arbetsområde. Respondent 3 svarar följande på samma fråga:

Hmm, som vår lärare --- [skrattar], vi har våra lärare.. Så att säga, ja, --- arbetar på alla plan, --- avslutade till exempel sina studier men --- låter ändå inte bli ytterligare studier. --- jobbar till exempel 24/7 med oss, --- är i kontakt med oss 24/7, när vi än har frågor så svarar --- på dem, --- anmäler oss till olika event för oss att ta del av. – Respondent 3

Han beskriver här sin lärare som i hans ögon utgör ett exempel för hur en professionell person ska vara inom sitt fält. Han nämner kontinuerlig fortbildning och engagemang som ett kriterium för att en ska vara professionell. Burr (2015:15f) skriver som tidigare nämnt om hur kunskap från ett socialkonstruktionistiskt perspektiv bildas genom social interaktion. Däribland sker kunskapsdelning på sociala arenor så som events och liknande, något som studenten i citatet ovan nämner. Det framgår att han ser på det som positivt att deras lärare anmäler eleverna till dessa för att ta del av ytterligare kunskap som kan förekomma på dessa plattformar. Respondent 4 svarar följande:

- Att vara professionell inom ett yrke ehm.. flera saker, [...]. att hitta alla tillvägagångssätt är enligt mig professionalitet, ehm, det finns sånt som.. ehm.. [ohörbart]..hur man säger det hos er vet jag inte men, ehm, så att det ska finnas ett sätt att bemöta problemen, ehm, det finns ju dilemman, att hitta den bästa utvägen från dilemman är professionalitet.
- Så..hur är det att vara professionell inom socialt arbete då? Hur ska en professionell socialarbetare vara enligt dig?
- Ehm, en professionell socialarbetare, för det första, enligt mig, måste vara tolerant, åtminstone. För att hen själv föregår med ett exempel, ehm, hen måste vara både artig, samt, vara snabb på att hitta utvägar...och måste främst vara listig, ehm.. Dessa är enligt mig det viktigaste.

Respondent 4 nämner också kunskap och kunnighet som en faktor för att vara en professionell socialarbetare. Men utöver detta snuddar han även vid ämnet etik då han nämner dilemman och att hitta de mest lämpliga lösningarna till skillnad från tidigare två respondenter. Även respondent 1 nämner likt sina kurskamrater kunskap och kunnande som en avgörande faktor men snuddar också vid etik likt respondent 4 och nämner dessutom i

slutet av det presenterade citatet någon slags ansvarsfullhet och engagemang i förhållande till klienten:

Professionell socialarbetare? Du lär dig ständigt nya kunskaper och, du gör allting med engagemang. För det första ska [den professionella] inte vara rädd, för något, ehm.. måste vara medveten om sina egna svagheter, psykologiskt sätt måste [den professionella] vara stark för den bemöter många problem... ehm... och... [tystnad].... jag glömde ordet ett ögonblick... måste vara ansvarsfull för att...låt säga om den inte har rätt förmåga så gör den det dåligt för personen [socialarbetaren] jobbar med. –

Respondent 1

En kan sammanfattningsvis urskilja likheter mellan samtliga svar. Samtliga har en delad bild av att en professionell ska besitta en viss mängd kunskap och ta del av någon sorts fortbildning. Ansvarsfullhet i yrkesutövningen i förhållande till klienten nämns också som en faktor samt att kunna se utvägar från olika dilemman som kan uppstå i det sociala arbetet. Från att inte haft en särskilt djup bild av vad socialt arbete var när de sökte sig till utbildningen så har de gått till att ha en snarlik uppfattning kring hur en professionell socialarbetare bör vara. Vi människor är sociala varelser och identiteter skapas därför under samspel i grupp. Normer uppstår i samspelet i gruppen vilket samordnar och leder till stabilitet i gruppen vilket resulterar i en stabilitet och ökad säkerhet i ens identitet (Nilsson, 2015:72). Från ett socialpsykologiskt identitetsteoretiskt perspektiv kan respondenternas liknande svar förklaras genom att de gemensamt har börjat forma en ny identitet i grupp.

6.2.3 Kunskapsramar i utbildningen

Kunskapen är något som samtliga respondenter nämner som en viktig faktor för den professionella socialarbetaren. Hur ser det då ut med den kunskap de själva har att tillgå under utbildningen i förhållande till att professionen inte är så väletablerad i landet?

Socialkonstruktionismen menar att vår uppfattning av olika normer och kategoriseringar i samhället är kontextbundna till den plats och tid som vi lever i. Detta beror på att dessa redan existerande normer och kategoriseringar är föränderliga med tiden och när kulturer genomgår förändringar så skiftar även dess tillhörande normer (Burr, 2015:15). Exempelvis så var det inte längesen som barn sågs som små vuxna som var ansvariga för sina egna handlingar medan synen idag är att de är i behov av skydd och vägledning av vuxna för att ha en trygg

tillvaro där de kan växa och utvecklas (ibid.). Vår förståelse av världen påverkas därmed av det aktuella historiska och kulturella klimatet. Vår kunskap är därför en ”tillfällig” produkt av de rådande sociala och ekonomiska omständigheterna så det vi ser som sant behöver nödvändigtvis inte vara det (ibid., 2015:15-16). Kunskap skapas enligt socialkonstruktionismen genom mänsklig interaktion och sociala initiativ (ibid.).

Studenterna i denna studie genomgår en förändring inom sig själva som delvis sker genom kunskapsskapande inom det fält de studerar. Detta är ett återkommande tema i intervjuerna. Samtliga respondenter pekade på utmaningar som förekommer i att ta del av litteratur och kunskap på ett språk i ett land där professionen inte är utvecklad. Respondent 1 säger följande:

[...] jag skulle till och med kunna säga att det över huvud taget inte finns ehm.... Böcker på azerbajianska språket.. Vi ehm..läser på tre språk, turkiska språket, ehm.. aze.. ehm.. ryska språket och även på engelska språket kan vi hitta material.. mm... Och oftast så översätter lärarna åt oss och tar med sig på lösa blad.. till föreläsningarna. – Respondent 1

Respondent 2 svarar följande:

- Med tanke på att socialt arbete är nytt i Azerbajjan [...] det vill säga, blir det svårt att hitta material om detta ämne? Eller vilka svårigheter uppkommer?
- Det finns svårigheter...ehm, vi har tur att vi har så pass många engelsktalande föreläsare som har studerat utomlands, de översätter, från deras [kunskapsområden], åtminstone, det vill säga, vi har kännedom, det vill säga studenterna på detta universitetet som läser socialt arbete här är därför lyckligt lottade. Det vill säga jag har folk jag känner på ---- och andra universitet, de går inte alls igenom socialt arbete, på ämnet socialt arbete kommer en psykologilärare och undervisar, och hen vet inte- har ingen uppfattning om vad socialt arbete är... Vårt är därför bra, i de ämnen vi går igenom och i allt..

Det framgår att det inte finns obegränsat undervisningsmaterial att tillgå under studierna. Respondent 1 säger att det inte alls finns böcker på studenternas modersmål och att den kunskap som förmedlas ges på utdrag och stenciler som lärarna själva översätter åt studenterna från engelska eller ryska. Respondent 2 menar dock att till skillnad från andra

universitet som hon känner till så har studenterna på detta universitet det bra då deras lärare i alla fall är utbildade inom socialt arbete och förser dem med kunskap inom detta ämne till skillnad från hennes vänner som också sägs studera socialt arbete men inte får tillgång till lärare som är kunniga inom just socialt arbete. På så sätt upplever studenten att hon och hennes klasskamrater har bättre tillgång till en kunskapsbas till skillnad från de andra universiteten. Respondent 1 och 2 understryker alltså att det trots omständigheterna gällande en tunn kunskapsbas finns material att tillgå då deras lärare översätter underlag till dem.

Respondent 3 och 4 ställer sig dock mer kritiska till kunskapsbasen som finns att tillgå.

Respondent 3 säger följande:

Vårt främsta behov är.. Vi har behov av böcker. Ehm, när man tittar så, man kan säga att i Azerbajjan så finns det inga relevanta böcker för socialt arbete, det får jag ändå säga. Ehm, resten av socia-, när det gäller det andra-, de böcker som är nära socialt arbete är [ohörbart], de har skrivits på ett politiskt förhållningssätt, och de-, de spelar inte en sådan hjälpsam roll i vårt arbete. – Respondent 3

Vivienne Burr (2015:4) skriver att kunskap är något som skapas genom mänsklig kommunikation och förmedling. Även kunskapen som förmedlas blir också en produkt av detta. I citatet kan vi se att studenten pekar på hur den litteratur som finns att tillgå är färgad av politiska intressen och därför inte lämplig för att skapa en egen förståelse för ämnet. Detta kan jämföras vid socialkonstruktionismen som säger att det vi uppfattar som sanning blir ett resultat av den kunskap som vi tar del av som är kulturellt påverkat (Burr, 2015:5). Det skapas en tillfällig ”sanning” genom den förmedlade kunskapen som direkt blir en produkt av dagsläget i samhället (ibid.:6). I detta fall blir kunskapsbasen en direkt produkt av dagsläget i samhället då kunskapsbasen enligt respondent 3 är politiskt vinklad. Även respondent 4 trycker på detta faktum i följande citat:

Svårigheterna är många, de huvudsakliga artiklarna är på engelska eller ryska, och det.. då många inte kan språken, jag behärskar till exempel inte engelska helt, detta blir då redan ett problem för mig, att översätta detta och så vidare och så vidare blir en lång historia. Huvudsakliga artiklar är skrivna av den statliga ledamoten ---. Det vill säga, bara hans böcker finns som artiklar, inget annat finns.. på azerbajjanska språket.
- Respondent 4

Även denna student tar upp faktumet är kunskapen som finns att tillgå är vinklat av politiska intressen. Kunskapsbasen är inte bara politiskt vinklad utan den enda kunskapsbas på studentens modersmål som finns att tillgå förutom den del som lärarna översätter åt studenterna är litteratur som är skriven av en enda person, en politiker som sitter i regeringen. Detta blir problematiskt från ett professionellt perspektiv då en profession grundar sig på kunskap som är specifikt för fältet. Att besitta lämplig kunskap är en förutsättning för att kunna skapa en egenbestämmanderätt och ansvar inom sin yrkesutövning (Egenius, 2011:27-28). En del utav professionaliseringsprocessen är att skapa ett fält ute i samhället som professionen kan kalla sitt eget (Svensson et. al, 2008:76). Med denna kunskapsbas som grund för utbildningen kan det därför tänkas bli svårt när dessa studenter kommer ut i samhället med kunskaper som till majoriteten är färgade av andra, politiska intressen vilket i sin tur försvårar processen av en legitimering och självbestämmanderätt över professionen.

6.3 Framtiden

6.3.1 Studenternas syn på professionens framväxt i landet

I överlag så finns [socialt arbete] inte, skulle jag säga. Till exempel inte ens jag som läser socialt arbete, inte ens mina släktingar vet vad socialt arbete är. Det måste börja med oss. Alla tror att vi ger bidrag, alltså, detta finns [...] Men om vi tar det i allmänhet, vad socialt arbete är, inte ens de som bildar staten vet ens vad socialt arbete är. Majoriteten av nationella parlamentet vet inte ens vad socialt arbete är.-Respondent 4

Ovanstående citat sammanfattar hur väl yrket känns till i samhället. Socialt arbete känns inte till enligt respondent 4. Om det råder för stor osäkerhet kring professionen i omkringliggande omgivning så kan en profession inte skapa förtroende för sin verksamhet (Brante, 2009:27). Utifrån detta så ligger professionen inte säkert till i dagsläget i Azerbajjan. Detta speglar sig även i respondenternas svar i hur de ser på framtiden för socialt arbete i Azerbajjan:

Hur ska man säga, där det finns mycket problem, på radikala platser. Men först och främst, så måste det sociala arbetet ha en status i samhället. Till exempel när man säger att man är socialarbetare till exempel, åtminstone får lov att hålla i ett event som en association. För detta behövs det först och främst statligt-, stat-, du måste ha en person i så att säga statens struktur. Till exempel den student som avslutar sina studier här blir ju

inte tvunget socialarbetare. Hen, eehm... till exempel jag, ehm, min tanke, min egna tanke så att säga, är att blir debutant i framtiden, minister. Till exempel om jag är en minister med avslutade studier i socialt arbete så skulle jag gjort mig själv till nytta. Till exempel, om någon vanlig, till exempel läser socialt arbete, och blir fotbollsspelare i framtiden såhär, så skulle kanske denna personen inte gynnat det sociala arbetet direkt, ni förstår mig säkert [skrattar]. – Respondent 4

Respondent 4 belyser faktumet att en väldigt liten del av antalet studenter verkar vara intresserade av att jobba med detta i framtiden på grund av bristande möjligheter ute i samhället. Burr (2015:16) skriver att det som vi kan konstruera socialt och framföra är helt makt-bundet till övre led. Detta belyser studenten i detta citat genom att beskriva hur han ser sin framtid och sina möjligheter till att bidra till implementeringen av det sociala arbetet i Azerbaidjan. Han vill söka sig till de absolut översta leden för att kunna framföra något. Detta pekar på att studenterna kan se en påtaglig utmaning i att implementera det sociala arbetet i landet. Detta stämmer överens med Stoltz (2014:3) tidigare presenterade studie som lyfter problematiken kring osäkerhet och brist på tilltro i samhället efter Sovjets styre som han menar utgör en utmaning i att kunna etablera det sociala arbetet i samhället.

6.3.2 Den blivande rollen som socialarbetare

Goffman (2014:35) skriver att en viktig och avgörande del av agerandet och för att upprätta en roll är publikens, åskådarnas bekräftelse. Genom att spela en viss roll så önskar individen att övertyga åskådarna om sin roll. Det är därför viktigt för den som spelar rollen att åskådarna ska tro på det som framförs för att rollinnehavaren ska få positiv respons och på så sätt lyckas med framförandet. Om åskådarna inte övertygas om rollen så uppfattar personen som framför den detta som negativ kritik mot sig själv, och inte negativ kritik mot den roll de försöker upprätthålla. I intervjun framkommer det exempel som visar på att samhället inte vet vad en socialarbetare är. Det finns därför en risk att publiken i det här fallet inte kommer tro på rollen som studenterna kommer framföra som framtida yrkesverksamma då de har bristande kunskap om vad en socialarbetare är. Så här säger en student:

De flesta.. vet inte. De har ingen information om vad socialt arbete är. De känner till sociologi men de vet inte vem socialarbetaren är. Sociologo... de tror att sociolog och socialarbetare är samma sak, men det finns en stor skillnad mellan dessa. I samhället, när de frågar mig ”Vad har du studerat?” så säger jag ”socialt

arbete” så frågar de ”Vad ska du bli i framtiden?” så säger jag ”dethär och dethär, jag ska jobba inom dessa områden...” så säger de när har det skapats, sen när finns detta ämne i Azerbajjan...det vill säga de har ingen aning, man kan säga att det är lite, deras kännedom om detta område är jättelite. – Respondent 3

Nilsson (2015:72-73) skriver att grupper tillsammans skapar normer och regler vilket förstärker systemet inom en grupp vilket i sin tur leder till mindre osäkerhet. Gruppen skriver sina egna regler kring vad som anses vara acceptabelt eller inte. Detta leder till att olika individer inom en grupp med tiden betar sig någorlunda lika. Detta går att tyda från de citat från studenterna som har återgetts. Studenterna understryker hur åsikter har formats och förändrats inom gruppen, samt hur deras egen syn på saker har förändrats efter att ha börjat studera programmet. Det framgår att det inom gruppen som utgörs av studenterna inom programmet för socialt arbete har skapats delad förståelse kring det sociala arbetet.

Men i citaten ovan går det att se att den syn som bildats inom gruppen inte speglar den syn som studenterna uppfattar att samhället har på socialt arbete. Ur studenterna citat går det att utläsa att samhället inte verkar veta vad socialt arbete är vilket utgör en utmaning för studenterna. Bilden studenterna har på sin egen roll samt bilden som samhället har kan liknas vid en *rollkonflikt*, vilket är då motstridiga krav ställs på rollen (Nilsson, 2015:75). Nilsson (2015:247) beskriver att detta kan hända när en individs olika roller inte riktigt går ihop med varandra. Rollen som samhällsmedlem och socialarbetare blir här motstridig. Nilsson (ibid.) menar att när en rollkonflikt råder så finns det också en oklarhet kring hur ens roll ska utformas. Studenterna vet vad socialt arbete är och kan innebära i praktiken men beskriver hur samhället inte har en arbetsmarknad för dem att komma ut i. En rollkonflikt när ens egen bild på rollen och andras bild inte stämmer överens leder vidare till osäkerhet och en inre konflikt. En enig bild av rollen är dock en förutsättning för att det ska råda en värdegemenskap, en gemenskap som i sin förlängning stärker ordningen för gruppen (ibid.). Om rollkonflikt råder så blir det därför svårt att stärka professionens framväxt i landet. Detta då värdegemenskapen kan komma att hotas.

7. Avslutande diskussion

Studien ämnade undersöka studenter i socialt arbetes syn på sin utbildning samt det sociala arbetets utveckling i Azerbajjan. Det framgår i resultatet att studenterna saknar en arbetsmarknad att komma ut på. De olika citaten pekar på att det råder lågt intresse att ta sig an arbetet när en arbetsmarknad för fältet saknas i samhället.

En utmaning återstår från den Sovjetiska tiden med en top-down approach som fortfarande verkar i samhället. En mentalitet från Sovjet där sociala problem sopades under mattan och minoriteter forslades bort eller frihetsberövades då de inte bidrog till den ”kommunistiska maskinen” återstår ute på fältet. Denna mentalitet utgör ännu en utmaning för att belysa sociala problem och vikten av det sociala arbetet, vilket behövs för att kunna tillföra kraft till professionaliseringen och legitimeringen av yrket i samhället.

Studenternas svar visar på att det råder en utmaning i att anta en roll som socialarbetare i ett samhälle där ingen vet vad det innebär att vara socialarbetare. Studenterna tror på det sociala arbetets vikt och är väl införstådda med vad arbetet tillför till ett samhälle men upplever att samhället inte vet vad socialt arbete innebär. Här uppstår ett så kallat ”moment-22” där studenterna vill övertyga samhället om en roll som samhället inte kan förstå på grund av bristande kunskap om dess innebörd och betydelse.

Då samhället inte erkänner studenternas kompetens så finns det vidare därför en risk att studenterna i framtiden söker sig utomlands. Detta skapar i sin tur att kunskap och expertis försvinner ut till andra länder vilket försvårar professionaliseringen av yrket då återstår ett fåtal som kan ta den strid som en professionalisering av ett yrke innebär. Av studien framgår det att studenterna saknar ett samhälle som erkänner deras kompetens och profession vilket ökar risken att de i framtiden söker sig utåt. Av studien framgår det att förståelsen för socialt utsatta minoriteter är bristfällig i samhället. Det finns ny kunskap och studenter som besitter denna, men om dessa studenter lämnar landet efter studierna så återstår utmaningen i att få de i maktposition att aktivt vilja professionalisera och legitimera yrket socialarbetare då de inte har förståelse för socialt utsatta minoriteter eller social problematik.

8. Referenslista

- Ahrne, G., Svensson, P. 2011. *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber
- Brante, T. (2009). Vad är en profession? Teoretiska ansatser och definitioner. I L. Maria (Red.), *Vetenskap för profession*. Högskolan i Borås, 15-34.
- Bryman, A. 2002. *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber
- Bryman, A. 2011. *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber
- Bundy-Fazioly, K., Quijano, M.L., Bubar, R. 2013. Graduate Students' Perceptions of Professional Power in Social Work Practice. *Journal of Social Work Education*. 49(1):108-121.
- Burchell, G. 2015. Community-based Rehabilitation in a post-Soviet Environment in Azerbaijan – Where Society meets Ideology. *Disability, CBR & Inclusive Development*. 26 (3):123-130.
- Burr, V. 2015. *Social constructionism*. (3. uppl.) London: Routledge.
- Charon, J. M. 2001. *Symbolic Interactionism*. New Baskerville: Pub Set, Inc.
- Cree, E. V. 2003. *Becoming a social worker*. London: Routledge.
- Dominelli, L. 2010. *Social work in a globalizing world*. Cambridge: Polity.
- Egidius, H. 2011. *Etik och profession : i en tid av ökande privatisering och myndighetskontroll*. Natur & Kultur.
- Fan, L., Habibov, N. 2008. Targeting social assistance in Azerbaijan: what can we learn from micro-data? *International Journal of Social Welfare*. 17(4): 346-354.
- Goffman, E. 2014. *Jaget och maskerna*. Stockholm: Studentlitteratur.

Grotz, F. & Motika, R., 2001. Azerbaijan. I Nohlen, Dieter, Grotz, Florian & Hartmann, Christof. 2001. Elections in Asia and the Pacific: A Data Handbook Volume I: Middle East, Central Asia, and South Asia. *Oxford University Press*, 15(1):347-369.

Huseynli, A. 2018. Implementation of deinstitutionalization of child care institutions in post-soviet countries: The case of Azerbaijan. *Child abuse & Neglect*. 5 (76): 160-172.

Illustrerad vetenskap, världens Historia. 2013. *Olja: När blev oljan värdefull?*
<http://varldenshistoria.se/teknik/ravaror/olja-nar-blev-oljan-vardefull> [2018-02-17]

Jönsson, H. 2010. *Sociala problem som perspektiv: en ansats för forskning & kamp; socialt arbete*. Malmö: Liber

Kalman, H., Lövgren, V. 2012. *Etiska dilemman*. Malmö: Gleerups utbildning AB

Nilsson, B. 2015. *Socialpsykologi: teorier och tillämpning*. Stockholm: Liber.

Payne, M. 2005. *Modern Social Work Theory*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Rogowski, S. 2010. *Social Work. The rise and fall of a profession?* Bristol: Policy press.

Stoltz, D.S. 2014. Social capital and relational work: uncertainty, distrust and social support in Azerbaijan. ProQuest LLC, Mas.-avh., Illinois State University.

Stoltzfus, K. 2017. The motivation of Russian Federation social work students for pursuing a social work degree. *International Social Work*. 60(4): 847–860.

Svensson, K., Johnsson, E., Laanemets, L. 2008. *Handlingsutrymme: Utmaningar i socialt arbete*. Natur & Kultur: Stockholm.

Swietochowski, T. 2001. Azerbaijan. I Crahan, Margaret E. & Krieger, Joel (red.) 2001. *The Oxford companion to politics of the world*. (2a uppl.) New York: Oxford Univ. Press.

Valiyev, J. 2017. Foreign Policy of Azerbaijan in 25 Years of Independence: Priorities, Principles and Achievements. *Caucasus International*. 7(1):29-46

Wingfors, S. 2004: *Socionomyrkets professionalisering*. Diss. Göteborgs universitet.

Bilaga 1 – Intervjuguide

Inledning/Etik

- Förklaring av undersökningens syfte och i vilket syfte den utförs samt vart den skall publiceras.
- Överlämnande av information om undersökningdeltagarens uppgift i projektet, om att det är frivilligt att delta samt om deras rätt att avbryta sin medverkan om så önskas.
- Information om konfidentialitet.
- Information om att de uppgifter som insamlas inte kommer att användas för något annat syfte än för uppgiften.
- Informera om att intervjun spelas in och varför.

Bakrundsfrågor

- Vilken termin läser du?
- Vad fick dig att välja just denna utbildning?
Niyä mähs bu ixtisasi secmisiniz?

(följdfråga om det ej framgår i övriga svar)
- Har ni valt programmet av egen vilja? (det är tydligen vanligt att det ej är så.)
Ixtisasi öz istäyinizlä secmisiz?

Utbildningen

- Vad tycker du om programmet? Vad är bra/mindre bra?
Oxudgunuz program haqqında ne düşünürsünüz?
- Vilka ämnen tas upp i kurslitteraturen? Exv. socialt arbete, sociologi, ekonomi, juridik, socialpolitik
Kursdaki oxudgunuz memberde hansı mövzuler var? Sosial ish, sosiology, ekonomia, huquq, sosial siyasäti...

- Då socialt arbete är relativt nytt i Azerbajjan, har det funnits tillräckligt med material/böcker att tillgå? Vilka svårigheter har uppstått i samband med detta? Azerbaycanda sosial ish täzä olduguna görä, sosial ish haqqında mənbələr/kitablar tipirsinizmi/varmi? Bununla bağlı cətinliklər nədir?
- Har utbildningen ändrat ditt synsätt på något sätt och i så fall hur? Sosial ishi oxuyandan sonra nəyəsə baxishiniz dəyishib / baxishlariniz necə dəyishib?
- Vilka delar av etik och etik inom socialt arbete går ni igenom på programmet? Programda etik və sosial ishçi kimi etik kodexlər haqqında nələr keçirsiz?
- Hur har din syn på minoriteter i samhället ändrats efter utbildningen jämfört med innan utbildningen? Bu ihtisasə daxil olmamışdan evvəl və sonra sizin cəmiyyətdəki azlıqlara qarshi baxishlariniz necə dəyishilib?

Professionalitet/legitimitet

- Vad är professionalitet enligt dig? Səncə bir sənətdə profesyonel olmaq nə deməkdir?
- Vad utmärker en professionell socialarbetare enligt dig? Səncə bir profesinall sosial ishçi necə olmalıdır?
- Många här tar examen vid väldigt ung ålder, hur tror du att det påverkar legitimiteten att vara ung socialarbetare? / På vilket sätt tror du att detta påverkar professionaliteten? Univers cavan yashinizta bitirdiyinə görə, sizə profesional kimi baxmamag ehtimali varmı, və yaxuddaki siz universiteni cavan yashında bitiridiynə görü sizin ishiz qalmaqini. / Univ tez bitirmeyiniz sizin professionaliginizda necə egs olunur?

- Finns det en legitimation för socialarbetare i Azerbajjan och hur ges denna?
Azerbaycanda sosial ishcinin öz ish lisansi var vä nätär verilir?
- Vem kontrollerar att det sociala arbetet håller professionell standard i Azerbajjan?
Sosial hizmetinin düzgün yerine yetilmesini kim kontrol edir?

Socialt arbete i Azerbajjan

- Vad kan göra socialt arbete mer attraktivt i Azerbajjan enligt dig?
- Hur ser du på yrkets framtid i Azerbajjan?
- Vilka av de kunskaper som finns inom det sociala arbetet skulle det vara bra om samhället fick ta mer del av enligt dig? Varför?
- Vad tänker du kring det sociala arbetets utveckling i Azerbajjan?
- Finns det andra, viktigare sociala problem som enligt dig skulle behöva tas mer seriöst i samhället?
- Har du något att tillägga?